

עג:

	עין משפט
גב א מיי פֿראַ מהל' רוח	
הלכה יב סמג לאוין קסא טוש"ע ח"מ ס"י תכה	
סעיף ד:	
גב ב מיי פֿראַ מהל' נערה	
בתולה הלכה יא סמג	
שעין גד:	
גד ג מיי פֿראַ מהל' אסורי ביאה הלכה י	
סמג לאוין כ נטוש"ע אה"ע	
ס"י כ קעי"א בהגהן:	

בן סורר ומורה

פרק שמיני סנהדרין

דאורחייסו.
בצעילות: **ולא נפיש פגמייהו**.
כארוסה שחצביה ויעלת חן על הארוס ועכשיו מתגנה עליו אבל שאר עריות פנויות בתולות לא מפגמי כולי האי וכן נשואות בעולות^[א] לא מפגמי כולי האי כמו ארוסה:
ונכסח חטא מוס.
דאמרבז לה כריתות ומיתות ב"ד ולא בעי נער וענרה שהרי הן ככלל:
חד למעוטי

עבודת כוכבים.
דסד"א תיתי בק"ו כדלקמן:
וחד למעוטי בהמה.
משום דמיי לעריות.
ושבת כדי נקטיה ואגב גררא איידי דמתן צמתני' מיהו קרא לא צעי למעוטי דכיון דלמעיתא עבודת כוכבים מהיכא תיתי שבת הא לא סלקא דעתין לאתויי אלא בחילול חילול מעבודת כוכבים כדלקמן:
דרבי שמעון לקמן הוא (דף עז.) :
איידי דכסח נער.
להביא את הזכור כתצ נערה כלומר כפסטיה דקרא דעל כרחיה נערה קרינא ציה דהא צנערה משמעיי ולנערה לא תעשה דכרי' :
צמקפדת על פגמה.
דאי צשאניה מקפדת לא קאמרי רבנן למקטליה משום עצירה דלא חמיר מעבודת כוכבים ושבת:
אפגמה קפיד רחמנא.
מדלא כתיב צהאי קרא אלא מידי דפגמה שמע מינה אפגמה קפיד:
דמסריה נפשה לקטולא.
שיס לנועות שמוסרין עמנן למות שיהרגנה ולא תבעל לו ואמרה תורה הניל דמה דמנו :
הא קא פגיס לה.
ואי טעמא דקרא משום פגימה היא אמאי אמעיטוי חייבי לאוין.
ואדרבנן קא פריך דאמרי טעמא משום פגמה הוא:
אפגמה רבה.
כגון עריות דכריתות שהן חמורות והוא חרפתה מרובה שהולד ממור ונעשית זונה בצעילתו אבל כהן גדול באלמנה אינה נעשית זונה אלא חללה:

הנא על אחומו.
כלומר אפילו צא על אחומו דלא קרינא צה ולו תהיה לאשה^[ב] אפילו הכי קרינא צה ונתן האיש השוכב עמה^[ג] דאמרבז מקראי בכתובות (דף כט.) :
ואע"ג דחייב כרת לא מפטר מתשלומין ואי ניתן להציל בנפשו אמאי משלם הרי מיתה ותשלומין יש כאן ואע"ג דלא אקטול פטור מתשלומין כדקיימא לן (שס ד' לה.) :
בכל חייבי מיתות צית דין שוגגין דנפקא לן מדמניא דצי חוקיה מה מכה במה לא חלקת צה כו' אף מכה אדם לא תחלוך צו וכו':
משעת העראה.
קרי ליה נבעלה ואפגימה במקל'ת ושיצ אין מיליין אותה מגמר ביאה בנפשו וקנסא לא מיחייבי אלא משום גמר ביאה שהוא מוציא בתוליי'.
והאי גמר ביאה לאו דווקא ביאת המירוק שהוא מוריע דקרא אבתולים קפיד דכתיב (דברים כב) נערה בתולה אשר לא אורסה אלא גמר ביאה דהכא הכנסת עטרה היא:
הניחא למאן דאמר.
ביצמות (ד' נה):
העראה דהויא כבעילה היינו נשיתא אבר איכא לאוקומה דפגימה (א) היא דמיקרי בעולה ועדיין בתוליה לא יאָלו לאיחיוביה קנסא דחמשים:
אלא למאן דאמר העראה.
שעשה הכתוב בכל התורה כבעילה זו הכנסת עטרה וגמר ביאה כגון דשפחה חרופה דכתיב צה שכבת זרע (ויקרא יט) היינו ביאת המירוק אין כאן הערא' פגם בלא הוצאת בתולים ונמצאו מיתה דניתן להציל ותשלומין צאין כאחד:
שצא עליה.
הוא או אחר כבר שלא כדרכה וחזר וצא עליה כדרכה דלא ניתן צביאה זו להצילה בנפשו שכבר נפגמה:
ר"י היא.
דאמר לא ניתן להצילו בנפשו:
רב

קרי ליה נבעלה דמה עמידה צדין שייך צדצר שהוא שלו ונראה לפרש דלעולם לעזמה ואפילו במפותה מיחייב אי אמרה בשעה שצא עליה שאינה מוחלת הקנס מיהו צירושלמי פריך לה ומשיי כגון שלא הספיקה לעמוד צדין עד שמת האב אבל יש להוכיח דעל כרחיך מתניתין לא מתוקמא כר' עקיבא דברייתא ”דהא רב פפא אית ליה התם באלו נערות (ד' לה): חידוש הוא שחידשה תורה צקנס כו' והש"ס קאמר התם (ד' לה): דמאן דאית ליה חידוש כו' על כרחך סבר לה כרבי עקיבא דמתני' וצירושלמי צפרק אלו נערות אמתניתין דיתומה שנתארסה ונתגרשה איכא פלוגתא דאמוראי דאיכא למאן דאמר המפתה פטור צבשת ופגם אצל קנס אינה יכולה למחול ואיכא לאוקמי רב פפא דהכא כי ההוא ומאן דאמר התם פטור מן הכל סבר כאידך שינויא דהכא:
שלא

משום דהאי לאו אורחיה והאי קא פגים דה.
לאו פירכא גמורה היא דאיכא למימר אידך יוכיח וכי האי גוונא צפרק כיצד לולין (פסחים דף עו. ושם) גצי תמיד ופסח דדמו שבת וטומאה ולא יליף מינייהו שאר קרבנות צבורי^[ד]:
חד ר' ברי'.
אי לאו כתיב אללא חד הוא מוקמינן ליה למעוטי צהמה ושבת ותימיה דצהמה ושבת היכי ממעט מחד וטפי היה נראה לומר דמחד ממעט ע"ז ושבת וא"ת ולמה לי קרא למעוטי שבת הא מניל גופיה קא מחלל שבת דחובל בחצירו ואיך יחלל שבת להציל חצירו מחילול שבת דאין זה מקלקל בחצורה דאיכא תקוין גברא כיון דמיחייב מיתה כדפריך צאחד דיני ממונות (לעיל דף לה. ושם) וי"ל דמ"מ ס"ד דגוירת הכתוב כרבי אלעזר דריש:
חייבין חייו' מע"ז.
כל הני דלקמן צפרק הנשרפין (דף פג.) דכתיב צהו חילול לא גמרינן מע"ז אלא שבת דשבת וע"ז כתיב צהו חילול צמקוס מיתה:

במונא לא משלם עד גמר ביאה.

פ"י צקונטרס שהוא מוציא בתוליה וקשה דצלא השרת בתולים נמי משלם קנס כדאמר צפ"ק דקדושין (דף ט.) :
צאו עליה עשרה צני אדם ועדיין היא בתולה רבי אומר הראשון צסקילה וכולן צחנק ואמרינן מודה רבי לענין קנס דכולהו משלמי וצפרק הצא על יצמתו (יצמות דף נט. ושם) מוקמינן ולו תהיה לאשה צאשה הראויה לו פרט לאלמנה לכהן גדול צצא עליה שלא כדרכה אלא הכא היינו טעמא דלא משלם אתחילת ביאה משום דקם ליה צדרצה מיניה הלכך לא משלם הכא עד גמר ביאה אבל בעלמא משלם קנס משעת העררה וי"מ דלא אתרבצי העררה כגמר ביאה [אלא] לענין עריות וחייבי לאוין ועשה יוצמה ואשה לבעלה צפ' הצא על יצמתו (שס ד' נה.) :
אבל לענין קנס לא איתרבצו וא"ת על כרחיך למ"ד העררה זו הכנסת העטרה אי אהעררה לא מיחייב הא צגמר ביאה לאו בתולה היא הא לאו פירכא היא דאהכי חייב רחמנא תדע מדלא לפינן העררה מנערה המאורסה דאי אהעררה פטור צגמר ביאה היכי מחייב הא לאו בתולה היא אללא צהכי

חייב רחמנא ומיהו צירושלמי דכתובות משמע דאהעררה משלם קנס דאמרינן הערו צה עשרה ועדיין היא בתולה כולהו משלמין קנס:
במניחתו שלא יהרגנה ורבי יהודה היא.
לא לגמרי כותמיה דהא קתני נערה אין קטנה לא ולרבי יהודה אפילו קטנה כדמוכח צפרק אלו נערות (כתובות כט. ושם):
במפותה ודברי הב"י.
תימה היכי מוקמ' במפותה הא קתני סיפא אשת אחיו דיס לה קנס ועל כרחיך צנתארסה ונתגרשה דאי בעודה תחתיו חייבי מיתות פטורין כדתנן התם ונערה שנתארסה ונתגרשה קנסה לעזמה כדקתני ר' עקיבא צסיפא ”ואי במפותה הרי מחלה כדמוכח צפ' אלו נערות (שס ד' לב.) דמוקי מתני' דאלו הן הלוקין ביטומה ומפותה וכ"ת דאתיא כרבי עקיבא דברייתא ^[א] דאמר נערה שנתארסה ונתגרשה יש לה קנס וקנסה לאציה הא קתני סיפא הצא על צתו פטור משום דמתחייב בנפשו וצנתארסה ונתגרשה איירי ואי דאצ מיופק ליה דאפילו צא עליה אחר קנסה

לאציה ואין לומר דליטריך היכא דלא הספיקה לעמוד צדין עד צגברה דמה עמידה צדין שייך צדצר שהוא שלו ונראה לפרש דלעולם לעזמה ואפילו במפותה מיחייב אי אמרה בשעה שצא עליה שאינה מוחלת הקנס מיהו צירושלמי פריך לה ומשיי כגון שלא הספיקה לעמוד צדין עד שמת האב אבל יש להוכיח דעל כרחיך מתניתין לא מתוקמא כר' עקיבא דברייתא ”דהא רב פפא אית ליה התם באלו נערות (ד' לה): חידוש הוא שחידשה תורה צקנס כו' והש"ס קאמר התם (ד' לה): דמאן דאית ליה חידוש כו' על כרחך סבר לה כרבי עקיבא דמתני' וצירושלמי צפרק אלו נערות אמתניתין דיתומה שנתארסה ונתגרשה איכא פלוגתא דאמוראי דאיכא למאן דאמר המפתה פטור צבשת ופגם אצל קנס אינה יכולה למחול ואיכא לאוקמי רב פפא דהכא כי ההוא ומאן דאמר התם פטור מן הכל סבר כאידך שינויא דהכא:
שלא

מסורת הש"ס

- ↑ כתובות כט., (ג) [סוטה כו: יצמות נה:], (א) כס"א: בתולות, (ד) [דברים כב], (א) [וע"ע מוספות כתובות כג. ד"ה שכן], (ו) שייך לדף עד., (ו) [דף לה.], (ח) [שם לה.].

תורה אור השלם

- ↑ וְלַנָּעֹר לֹא תַעֲשֶׂה דָּבָר אֵין לַנָּעֹר חֲטָא מִןּוֹת בִּי בְּאֲשֶׁר יָקוּם אִישׁ עַל רַעְיוֹהּ וְרָצוּהוּ בְּפֶשַׁ בֶּן הַדָּבָר הַזֶּה:

^{דברים כב כו}

גליון הש"ס

תוס' ר"ח בפפותה ב'. דהא רב פפא אית ליה. תמיהי הא ע"כ ר"פ אמר הכי רק לר"מ מדקאמר ושבת בשבת חייב ולא נישא ליה לר"פ לאוקומי בטובה ע"י אמר ובקס"ל לרבה אבל תמני' הא קתיב להדיא דצא על צתו פטור הרי דס"ל דגם צקנס אמרי' קלבי"מ ומה"ש נישא הא דמוקי ר"פ בפפותה לתרן קושיות הש"ס דיתנן להצילו בנפשו אף דרב פפא ס"ל דצקנס מקטיל ומשלם. מ"מ מוכרח לתרן דמתני' דפטור על צתו דגם צקנס אמרינן קלבי"מ א"כ שפיר י"ל דאתא כר"ע דברייתא. ואע"ג אבל כך יש להוכיח דלא אתא כר"ע דברייתא מדקתייב בתמני' דצא על צתו דפטור מקרא דולא יהיה אסון ע"כ דלפינן קנס ממוןן מסבירא וא"כ ל"צ קרא למעט ארוסה ומוכח כר"ע דמתני' דאלו לר"ע דברייתא הו"ל למתני' צצא על צתו להביא מקרא דאשר לא אורסה. וחו צלח מירין בתוס' בכתובות דף לה ע"א ד"ה ס"ד ודברי תוס' ע"ג:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הניחא וכו' דאפגימה היא דמיקרי:

מוסף רש"י

ואלו נערות. דוקא נערה משחיציה שתי שערות עד שתגבר והם ששה חדשים שנין נערות לנגרות, אבל קטנה ויוגרת אין להם קנס, שיש להן קנס. אם אצסה אדם טמן לאציה חמשים כסף, כדמתבי (דברים כב) ונתן האיש השוכב וגו' (בתובות כט.).
העראה האמורה בתורה שהיא כגמר ביאה בכל העריות, כדמתבי (ויקרא כ) את מקוריה הערה, את שאריו הערה, זו נשיקה.
משוי השמש צאותו מקום (סוטה כו.) וכעיי"ז יצמות (נה.).
זו הכנסת עטרה.
אבל נשיקה לאו העראה היא.
עטרה ראש הגיד היא ואינה מן הגיד אלא בשר (יצמות (נה.).

מסורת הש"ם

א) (לעיל יז. ט) לקמן עט. כמובט לג. א) [עמ"ש לקמן עט. על הגליון]. ד) ב"ק קיז: ושם איתא רבנא ועי' תוס' כמובט ל: בד"ה רב אשיז, ט) ונעיל עג. נד. ושם נטמן, י) [ע"ז ס: יז] א. יומא פה. ע"ז ס: נד., ח) זכרות סא: פסחים כה. יומא פג., ט) ונעיל עג. א) [נכלל המקומות אית' רבנא וכ"א בשאליות], ב) להעביר את ישראל מחדש לעזרות כוכבים. [נס"א: בשעת שמד], ט) ונ"ל דליכא, ח) ויורקא כג, ב) שם ב"א: וגרלה,

תורה אור השלם

- וכי יצצו אַנְשֵׁים וַיִּגְפּוּ אִשָּׁה וְהָרָה וַיֵּצֵאוּ וַיִּלְדוּהָ וְלֹא יִהְיֶה אִסְרוֹן עָנֹשׁ יַעֲנֹשׁ כְּאִשֶּׁר יִשְׁתֵּי עֲלֶיז בַּעַל הָאִשָּׁה וַיִּתֵּן בַּפְּלִיטִים: שְׁמוֹת כּא כב
- וְאֵם אִסְרוֹן יִהְיֶה וַתִּתְּהָה נָפֶשׁ תַּחַת נָפֶשׁ: שְׁמוֹת כב כג
- וּשְׁמִירָתָם אֶת הַשִּׁבְתַּי בִּי קִדְשׁ דְּהוּא לִבִּים מַחֲלִילִיָּה מוֹת יוֹמֵת בִּי כָל הָעֵשֶׂה בָּהּ מִלֵּאבָה וַיִּבְרָתָהּ וַתִּקְשֹׁף הַדּוּחַא מִקְרֵב עַמִּיהָ:
- שְׁמוֹת לֹא יִתּוּ וּמוֹרָקָה אֶת יְיָ אֱלֹהֵיהֶּ לְהַעֲבִיר לְמִלְכָּה וְלֹא תַחֲלֹל אֶת שֵׁם אֱלֹהֵיהֶּ אֲנִי יְיָ:

- ויקרא יח כא ושְׁמִירָתָם אֶת הַקְּהִלִי וְאֶת מִשְׁפַּטֵּי אִשְׁרֵי יַעֲשֶׂה אִתָּם הָאָדָם וְיֵדוּ בָהֶם אֲנִי יְיָ: ויקרא יח א
- וְלֹא תַחֲלִלוּ אֶת שֵׁם קִדְשִׁי וּנְקִדְשִׁיתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְיָ מְקִדְשֵׁכֶם:

- ויקרא כב לב וְהִקְהַת אֶת יְיָ אֱלֹהֵיהֶּ בְּכָל לִבְבָּךְ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מֵאֲדָךְ: דברים ו ה
- וְלִנְעֹךְ לֹא תַעֲשֶׂה דָבָר אֶין לַנְּעֹךְ חֹטֵא מוֹת בִּי כְּאִשֶּׁר יִקְוֶם אִישׁ עַל רַעְיוֹהּ וּרְצוֹחַו נָפֶשׁ בֶּן הַדָּבָר הַזֶּה:

דברים כב כו

גליון הש"ם

גמ' יעבור ואל יחרג חוץ.
ע"י טוטי י ע"צ תוס' ד"ה טח:

הגהות הב"ח

א) ותשלומין לזה י"צ ע"י לעיל דף ט ע"צ ובב"ק דף כג ע"א בתוס':
ב) תוס' ד"ה קסבר וכי' כדמפרש בפרק ארבע מיתות:

בן סורר ומורה פרק שמיני סנהדרין

עד.

רב פפא אמר. הא דקתני אחותי יש לה קנס במפותה קאמר דבת קנסא נמי היא ולהצילה לא ניתן דהא אינה מקפדת: **אזניי אמר**. לעולם באנוסה וכגון דיכול המציל להציל באחד מאבריו של זה שלא ניתן להורגו מעמה ור' יונתן בן שאול היא: **ויכול**. הנרדף או הרואהו להציל באחד מאבריו ולא הציל אלא בנפשו נהרג עליו: **במזות שנמיסה**. שהוא מתכוין להרוג את חבירו והכה את האשה הכתוב מדבר: **דכתיב ואם אסון יהיה**. ואי לא מתכוין להרוג דשוגג הוא אמאי מקטיל אלא לאו ש"מ במתכוין וסתם רוצח ניתן להצילו בנפשו כדאמרין לעיל [עג.] וזה

שלא יהא ממונו חביב ע"יו. דמדניתן להצילו בנפשו כל שכן דניתן בממונו: **קסבר** עונשין מן הדין. לא דמי לעונשין מן הדין דאפליגו בה אזני ורבא לקמן בפ' הנשרפין (ד' עו.) ^(א) כדפרישית בפרק ד' מיתות (ד' נג: גז' ד"ה השמא) והא דלגיטריכא לעיל חד למעוטי עזודת כוכבים היינו נמי למאן דאמר עונשין ומ"ד אין עונשין הוה משני חד למעוטי בזהמה דדמי לעריות ואידך איידי דכתיב נער כתיב נמי נערה: אפילו

אלא אי אמרת יכול להציל באחד מאבריו נמי ניתן להצילו בנפשו הכי משכחת לה דיענש דילמא שאני הכא דמיתה לזה ותשלומין לזה ^(ב) לא שنا ^(ג)דאמר רבא רודף שהיה ירודף אחר חבירו ושיכר את הכלים בין של גרדף ובין של כל אדם פטור מאי מעמא מתחייב בנפשו הוא יגורדף ששיכר את הכלים של רודף פטור של כל אדם חייב של רודף פטור שלא יהא ממונו חביב עליו מגופו של כל אדם חייב שמציל עצמו בממון חבירו ירודוף שהיה רודף אחר רודף להצילו ושיכר את הכלים בין של רודף בין של גרדף בין של כל אדם פטור ולא מן הדין שאם אי אתה אומר כן נמצא אין לך כל אדם שמציל את חבירו מיד הרודף: אבל הרודף אחר בהמה: תניא רשב"י אומר העובר עבודת כוכבים ניתן להצילו בנפשו מק"ו ומה פגם הדיוט ניתן להצילו בנפשו פגם גבוה לא כל שכן ^(ו)וכי עונשין מן הדין קא סבר עונשין מן הדין תניא רבי אלעזר ברבי שמעון אומר המחלל את השבת ניתן להצילו בנפשו סבר לה כאבוב דאמר עונשין מן הדין ואתיא שבת ^(ז)בחילול ^(ח)חילול מעבודת כוכבים א"ר יוחנן משום ר"ש בן יהוצדק גימנו וגמרו בעליית בית נתזה בלוד ^יכל עבירות שבתורה אם אומרים לאדם עבור ואל תהרג ^יעבור ואל יהרג חוץ מעבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים ועבודת כוכבים לא והא תניא ^{יא}א"ר ישמעאל מגין שאם אמרו לו לאדם עבור עבודת כוכבים ואל תהרג מגין שיעבוד ואל יהרג ת"ל ^{יב}וחי בהם ^{יג}ולא שימות בהם יכול אפילו בפרהסיא תלמוד לומר ^{יד}ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי אינהו דאמור ^{טו}כר"א ^{טז}דתניא ר"א אומר ^{יז}ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך אם נאמר בכל נפשך למה נאמר בכל מאודך ואם נאמר בכל מאודך למה נאמר בכל נפשך אם יש לך אדם שגופו חביב עליו מממונו לכך נאמר בכל נפשך ואם יש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו לכך נאמר בכל מאודך גילוי עריות ושפיכות דמים כדרבי דתניא ^{יח}רבי אומר ^{יט}כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש כן הדבר הזה וכי מה למדנו מרוצח מעתה הרי זה בא ללמד ונמצא למד מקיש רוצח לנערה המאורסה מה נערה המאורסה ניתן להצילו בנפשו אף רוצח ניתן להצילו בנפשו ומקיש נערה המאורסה לרוצח מה רוצח יהרג ואל יעבור אף נערה המאורסה תהרג ואל תעבור רוצח גופיה מנא לן סברא הוא דההוא דאתא לקמיה ^כדרבה ואמר ליה אמר לי מרי דוראי זיל קטליה לפלגיא ואי לא קטלינא לך אמר ליה לקטלוך ולא תיקטול מי יימר דדמא דידך סומק טפי דילמא דמא דהוא גברא סומק טפי כי אתא רב דימי א"ר יוחנן לא שנו אלא שלא בשעת גזרת המלכות ^{כא}ואבל בשעת גזרת המלכות ^{כב}אפי' מצוה קלה יהרג ואל יעבור כי אתא רבין א"ר יוחנן אפי' שלא בשעת גזרת מלכות ^{כג}לא אמרו אלא בצינעא ואבל בפרהסיא אפי' מצוה קלה יהרג ואל יעבור מאי מצוה קלה אמר רבא בר רב יצחק ^{כד}אמר רב אפילו

הלכך אין כאל לומר וחי בזהם ולא שימות בזהם שלא המיר הכתוב אלא משום חציבות נפשם של ישראל להקצ"ה וכאלן שיש אבוד נפש חבירו לא ניתן דבר המלך לדחות שזוה על הרצחה: ואפילו מזה קלה יהרג ואל יעבור. שלא ירגילו העובדי כוכבים להמירך את הלצבות לכך: ערקתא

רודף אחריה שצילנה ממנו בנפשו של רודף, כדכתיב ואין מושיע לה, הא אם יש מושיע צריך להושיעה בכל אשר יכול אפילו בצינעמו, אם אין יכול להציל באחד מאבריו ירגנו ^(שם ובכע"ז יומא צב.). מה רוצח יהרג ואל יעבור. אם אמרו לו הרוג חבירך ואם לאו אהריו אוקר, יהרג ואל יעבור עבירה ^{זו} (יומא שם, ובכע"ז פסחים שם), אף נערה המאורסה. אם יאמרו צעול ארוסת חבירך או מיהרג, יהרג ואל יעבור, אבל היא אינה מצוה למסור את נפשה דהיא אינה עושה כלום דקרקע עולם בעגלמא היא, ורואיה לדבר אסתר (יומא שם), ושפיכות דמים גופיה מגלן. דיבהג ואל יעבור ^(שם צב.). מרי דוראי. מושל עירי (פסחים שם) שטעון של כפר שאני דר שם (יומא שם) דורא, כפר (קדושין צב.) מי יימר דדמא דידך סומק טפי. כלומר מה דעתך למשרי מילמא משום וחי בזהם ולא שימות בזהם, טעמו של דבר לפי שחציבה נפשן של ישראל לפני המקום יותר מן המעות, אמר הקב"ה מטעל המלוא וחייה זה, אבל עכשיו שיש כאן ישראל נהרג והמלוא בטילה, למה ייעב צעני המקום לעבור על מצומו, למה יהיה דמך חביב עליו יותר מדם חבירך ישראל (יומא שם, ובכע"ז פסחים שם) מי יאמר שנשכך חציבה לפני המקום יותר משל זה, דילמא של זה חציבה טפי עליו וממלא עבירה נעשית ונפש אבודה (פסחים שם).

	עין משפט
	גר מצוה

גזא א מיי פ"א מהל' רואח הלכה יג סמג לאוין קסא טוש"ע ח"מ ס"ר תכה סעיף א:

גזו ב מיי פ"ח מהל' חובל ומזיק הלכה יג סמג עשין ע טוש"ע ח"מ סימן שפ סעיף ג:

ג (מיי) שם הל' יג):

ד (מיי) שם הל' יד):

גזו ה ז ו ז ח מיי פ"ה מהל'

יסודי המורה הלכה א ב

ג סמג עשין ה טוש"ע י"ד

ס"י קט סעיף א:

מוסף רש"י

ויכול להצילו. ויכול הנרדף להציל עצמו, באחד מאבריו. של רודף כגון לקטע רגלו, ולא הציל. אלא הרגו (גרש"י ז.). במצות שבמיתה הכתוב מדבר. שהיה מתכוין להרוג את חבירו (לקמן עט. ובכע"ז כחובות גז.)

דכתיב ואם אסון יהיה. שמתה האשה, ונתת נפש תחת נפש. ואע"פ שלא מתוין אלא לחבירו, ואשמעין מתכוין להרוג את זה והרג את זה חייב (כחובות גז. ובכע"ז לקמן עט.). מתחייב בנפשו הוא. כדריפס יז ואפילו אין הורגו, דמתן ואלו מיתו להציל בנפשו הרודף אחר חבירו להרגו, ונמלא משלומין וחייב מיתה באלן כאלה (ב"ק קיז.). וכי עונשין מן הדין. מדין ק"ה, דעי ממוטת ומטת עשה והלכות עבודה ופסולי קדשים תמה למד מק"י, אבל לא אוהרות ועונשין (ותיגריה יא.) בפרהסיא. יס חילול השם. שיהא לחון ולמדיין ממנו לחלל בקדושת השם (ע"ז כז.). למה נאמר בכל מאודך. יאמר הכהני שכן וכל שכן שאני חביב (יומא צב. ובכע"ז פסחים כה.) לכך נאמר בכל מאודך. מן החביב עליו (ברכות סא.) לפי שפועמים שזה חביב ופועמים שזה חביב, לכן הולכו עשין לומר אהוב את בוראך יותר מן החביב עלך (פסחים כה.) כי כאשר יקום. נענשה התאורסת חביב (יומא צב.)

וכי מה למדנו מרוצח. כאן לפטור את האונס, דקאמר ליה קרא אין לנערה חטא מות כי כאשר יקום איש, דמשמע כי היכי דתסת אונס פטור הכי נמי פטורה (לעיל עג.) שהוא כמשפט הירואל כן משפט הדבר הזה (יומא צב.) והלא פירש בה אונס פטור כדכתיב ולנערה לא תעשה דבר (פסחים) וזה בא ללמד ונמצא למד. אלא משמע שזה בל ללמד על הערה וממלא שנכתב כאן ללמוד הימנה, כלומר ממלא אף למד, דמשום מיני אחריני איתקוש ותרווייהו ילפי מהדדי (גרש"י עג.) והכי קאמר כרואל כנערה שניהן שוין, כמו (ישעיה נד) והיה נעם ככה, ולא נאמר והיה העם ככה (פסחים כה.) מה נערה המאורסה. ניתן רשות לרואה שהוא

עד:

	עין משפט נר מצוה
נח א מיי פ"ה מהל' יסודי התורה הלכה ז' סמג עשין ה טוש"ע י"ד סו' קמ סעיף א':	
גמ' ב (מיי' שם הלכה ז) טוש"ע שם בהג"ה:	
ם ג מיי' שם הלכה ז טוש"ע שם סעיף א':	
סא ד מיי' פ"י מהל' מלכים הלכה ז:	

אפילו אַשנױי עַרקתא ד**מסאנא**. לכאורה משמע דמנעליהם משונין משל עכו"ם כדאמר נמי צפרק הכונס (צ"ק נט: ושם) גבי אלעזר זעירא דהוה סיים מסאני אוכמי וקאמר שהיה מתאבל על ירושלים וכן משמע במסכת תענית (דף כג.) גבי ההוא

גברא דהוה מסיים מסאני אוכמי ולא רמי חוטי וקשה דצסוף פ"ק דביצה (דף טו.) תנן אין משלחין מנעל לבן ציו"ט מפני שצריך בילת הגיר להשחירו ומפרש ר"ת דדוקא רצועות המנעל היו משוות משל עכו"ם דשל עכו"ם שחורות ושל ישראל לבנות ומסאני אוכמי דבכל דוכתי היינו רצועות שחורות אבל המנעל ודאי היה שחור:

והא אסתר פרהסיא הוא. תימנה דה"ל לאקשוי עריות הואי דרוחא ועברה המאורסה לכולי עלמא יהרג ואל יעבור וכמו כן קשה צריש כתובות (דף ג: ושם) דאמר דליכא נזועות דמסרו נפשייהו ופריך ולידרוש להו דאונס שרי ומאי קושיא הא שפיר עבדן דמסרו נפשייהו משום גילוי עריות ותירץ ר"ת דאין חייבין מימה על צעילת עובד כוכבים משום דרחמנא אפקריה לזרעיה דעובד כוכבים כדאמרינן צפ' נושאין על האנוסה (יבמות נח.) דכתיב וזרמת סוסים וזממם ומתוך כך היה רוזה ר"ת להחמיר בת ישראל שהממירה ובא עליה עובד כוכבים וסוד נתיייר עמה לקיימה ציהדות דלא שייך למימר אחד לצועל צביאת עובד כוכבים דהויא צביאת צממה והקשה הר"ר יצחק צ"ר מרדכי דע"כ צביאת עכו"ם נאסרה לצעל כדלמרי' התם דליכא פרוותות צפ' האשה שנתארמלה (כתובות כו: ושם) גבי האשה שנחצשה צדי עכו"ם על ידי נפשות אסורה לצעלה ואמרינן נמי במגילה (דף טו.) כאשר אצדתי מבית אבא כך אצדתי ממך אלמא לגבי צעלה לא חשיב ציאת עובד

כוכבים כביאת צממה וגם לכהונה נפסלת צביאתו אע"פ שצביאת צממה אינה נפסלת דאין זנות לצהמה כדאמרינן צפ' הבא על יבמתו (יבמות דף נג.) דזרעיה דעובד כוכבים הוא דאפקריה רחמנא לענין חיים אבל ביאת דעובד כוכבים לא אפקריה וכיון דנאסרה לצעל אסורה לצועל מונטמאה ונטמאה ואמרינן נמי בטוטה צפרק ארוסה (ד' כו: ושם) דכותי מקנין על ידו ופוסל בתרומה ופריך פשיטא ונסתרה והיא נטמאה אמר רחמנא אחד לצעל ואחד לתרומה(י' ומשני מהו דתימא כי אמר ונסתרה והיא נטמאה הני מילי היכא דבהך ציאה אסירה ליה

לאפוקי עכו"ם דבלאו הכי אסירה ליה קמ"ל אלמא אפילו גבי עובד כוכבים דלפניו הכא והא אסתר הואי דקים ליה דמהני טעמא דקרקע עולם לענין דלא מייחייב' למסור עממה משום עריות דהא מרואח לפינן ורואח גופיה כי מייחייב למסור עממו ה"מ קודם שיהרג צדים אבל היכא דלא עביד מעשה כגון שמשליכין אותו על החינוק ומתמעך מסכתצרא שאין חייב למסור עממו דמאי אמר אדרבה מאי חזית דדמא דחצראי סומקי טפי דילמא דמא ידידי סומק טפי כיון דלא עביד מעשה והא דקאמר אף נערה המאורסה תהרג ואל תעבור יהרג גרסינן ואזועל קאי דעביד מעשה אבל הנערה עממה שהיא קרקע עולם אין חייבת למסור עממה ואי גרם תהרג יש לפרש דתהרג הנערה קודם שתעשה מעשה שצביא עליה את הערוה אבל לענין חלול השם משום פרהסיא לא ס"ד דמהני טעמא דקרקע עולם וכן נמי יש לפרש צההיא דריש פרק הבא על יבמתו (יבמות ד' נג: ושם) דאמר רבא אין אונס לערוה שאין קישוי אלא לדעת דאם אומר לו שיהרגהו או יינח שיציאוהו על הערוה ויודע שאם יציאוהו אי אפשר שלא יתקשה לא מצינו למימר דלא עביד מעשה שהקישוי חשיב מעשה ואם היה כבר מקושה ועומד והעכו"ם הביאוהו על הערוה התם ודאי יש אונס ואין לו למסור עממו והא דפריך פרק חליצה (ש' ד' קג. ושם) גבי יעל והא קא מתהניא מעבירה ומשני טובתן של רשעים רעה היא אלל לדיקים דכשבא נחש על חיה הטיל בה וזהמא לא בעי למימר דמהאי טעמא היה לה למסור עממה אע"פ שהיא קרקע עולם משום דהגאה חשיבא כמעשה כדדריש צפרק המניח (צ"ק ד' לג.) ונכרתו הנפשות העושות דא"כ צשמעתין נמי ה"ל לאקשויי גבי אסתר ועוד דנראין הדברים שלא היתה אנוסה שהרי צורת היה ולא הוה רשאי לאנסה ואדרבה היה צריך שתטמיניהו מן הרודפים כמו שמוכיח הענין והיא שידלתו בדבריה עד שצא עליה להתיש כחו והתם פריך על מה שהכתוב משבחה מנשים צהאל תצרך שרה רצקה רחל ולאה דאמרינן צפ' מי שאמר ואני צמיר (ד' כג: ושם) גדולה עבירה לשמה ממומה שלא לשמה שהיו מתכוונות להצנות מצעליהן וחשיב לה שלא לשמה משום דנהנין מן המזוה ולא הוי לשמה כל כך ומש"ה פריך דיעל נמי מיתנהיא והשתא נוחא שהכתוב משבחה דאם היתה אנוסה צמה הכתוב משבחה וא"ת כשנרצתת אסתר לאחשורוש שאמרה כאשר אצדתי אצדתי למה לא גירשה מרדכי תחילה כדי שתהא מותרת לחזור לו דמחזיר גרושתו לא אסירה צוות בלא נישואין כדמתן צפ"צ דסוטה (ד' יח:)^[א] הכל מודים שאין מתנה עמה לא על קודם שתתארס ולא על אחר שתתגרש שתסמתי לאחר ותטמאי שאם תסמתי ותטמאי ואח"כ יחזירנה זה הכלל כל שתיצעל ולא תהא אסורה לו לא היה מתנה עמה וי"ל דלא היה רוזה לגרשה שהיה ירא פן יודע למלך": **קַמְזוֹר** **אספסתא** ושדי ר'חיותא ב'ו'. ההוא עובדא דשליה יבמות (ד' קכא: ושם) דאמר ליה עכו"ם לישראל קטיל אספסתא ואי לא קטיילנא נך דקטיילנא לפליגי צר ישראל דאמרי ליה צל לי קדירה צשבחא ולא צשיל וקטיילתיה שמת לא היה צקי צהלכה דמן הדין לא היה לו למסור עממו צמקום הנאת עממן של עכו"ם: **בן נח** מצווה עץ קידוש השם. וא"ת והא ומי צהם צישראל חציב ואפילו ישראל היה מחויב למסור עממו אפילו צצינעא אי לא דכתיב ומי צהם ויש לומר דדילמא לא אינערץך ומי צהם אלא כי היכי דלא נילף שאר מצות מרואח ונערה המאורסה דאפילו צצינעא יהרג ואל יעבור לכ"ע:

בן סורר ומורה פרק שמיני סנהדרין

ערקא דמסאנא. שרוך הנעל שאם דרך העובדי כוכבים לקסור כך ודרך ישראל צענין אחר כגון שיש לד יהדות צדצר ודרך ישראל להיות לזועים אפילו שנוי זה שאין כאן מצוה אלא מנהג צעלמא יקדש את השם צפני חציריו ישראל והאי פרהסיא מדצר צישראל: **אסיא סוך סוך**. דעשרה צענין וכולהו ישראל: **להלן**. צמרגלים: **והא אסתר פרהסיא** הואי. ונצעלה לעובד כוכבים ולא מסרה נפשה לקטלא: **קרקע עולם** היא. אינה עושה מעשה הוא עושה צה מעשה: **הנאם עצמו**. שאין העובד כוכבים מתכוין להעבירו מיראתו אלא להנאת עצמו מתכוין שאני ואין כאן חלול השם ליהרג על כך: **הני קוואקי ודימויקי**. כלי נחשת שנותנין צהם גחלים צבוחין הן ועומדין לפני שולחן מלכים להתחמם כנגדן: **הייזי יבצינן לבו**. יוס חגס' היה לפרסיים שנוטלין משרתי עבודת כוכבים אור מכל צית וצית ומעמידין צבית עבודת כוכבים שלהם ומתחממין העם כנגדן והיו נוטלין אף מבית ישראל צעל כרחם היכי יהצינן להו ולא מסרי נפשייהו אקדושת השם הלא חק עבודת כוכבים הוא: **אלא**. הואיל והעכו"ם אינו מתכוין להעבירו אלא להנאת עצמו מתכוין שצריך לאותו הכלי אין כאן קידוש השם ליהרג עליו ואף על פי שהעכו"ם אינו צריך לו אלא לחוק עבודת כוכבים הנאת עצמו הוא שצריך לאותו כלי ואינו אומר לי שאעבוד אני: **קטיל אספסתא**. קצור עשב מאכל צהמה: **לקטול**. האספסתא ולא לקטליה העכו"ם דכיון דאינו מתכוין להעבירו אלא לצורכי עצמו אין כאן חילול השם: **שדי לנהרא**. להעבירו הוא מתכוין ואי פרהסיא הוא או שעת גזרת המלכות' לקטליה ולא ליקטול אספסתא: **בן נח** מוחרר על עבודת כוכבים כדאמר צד' מיתות (לעיל נו.) ואם אמר

	תורה אור השלם 1. וְלֹא תַחֲלִילוּ אֶת שֵׁם קִדְשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְיָ מְקַדְּשָׁכֶם:
ויקרא כב לב	2. הַבְּדִילוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וְאֲבִלְהָ אִתָּם כָּרְגֹעַ: כַּמְדָּבָר טו כא
3. לְדָבָר הַזֶּה יִסְלַח יְיָ לַעֲבֹדְךָ בְּבֹאֹת אֲדֹנִי בֵּית רַמּוֹן לְהַשְׁתַּחֲוֹת שָׁמָּה וְהָיָא נִשְׁעָךְ עַל יְדֵי וְהַשְׁתַּחֲוִיתִי בֵּית רַמּוֹן בְּהַשְׁתַּחֲוִיתִי בֵּית רַמּוֹן יִסְלַח יְיָ לַעֲבֹדְךָ בְּדָבָר הַזֶּה: מַלְכִּים ב ה יח	4. וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ לְשָׁלוֹם וַיֵּלֶךְ מֵאִתּוֹ בְּבֶרֶת אֲרָץ: מַלְכִּים ב ה יט
	
לעזי רש"י	
לו"ר אפרטינימינט. השייך להם (מלה) במלה: שייכותם).	
	
מוסף רש"י	
מזה להלן עשרה. עדה אין פחותה מעשרה, שנאמר עד מתי לעדה הרעה הזאת יאלו יהושע וכלן (ומגילה כג:)	
הדרן עוף בן סורר ומורה	

- מסורת הש"ס

- ↑ ”עַיִן חֹסֶן” שבת מט. ד"ה נעלס; (צ) וברכות כא; (ע"ש) מגילה כג; (ע"ש) ו"ל ואמרו עדה עדה
- ↑ ”מִיִּי שֶׁם הַלֵּכָה (צ) טוֹשִׁיעַ שֶׁם בְּהַגִּי'” ; סו' קמ סעיף א':
- ↑ ”ג מִיִּי שֶׁם הַלֵּכָה (צ) טוֹשִׁיעַ שֶׁם בְּהַגִּי'” ; סו' קמ סעיף א':
- ↑ ”ג מִיִּי שֶׁם הַלֵּכָה (צ) טוֹשִׁיעַ שֶׁם בְּהַגִּי'” ; סו' קמ סעיף א':
- ↑ ”ג מִיִּי שֶׁם הַלֵּכָה (צ) טוֹשִׁיעַ שֶׁם בְּהַגִּי'” ; סו' קמ סעיף א':
- ↑ ”ג מִיִּי שֶׁם הַלֵּכָה (צ) טוֹשִׁיעַ שֶׁם בְּהַגִּי'” ; סו' קמ סעיף א':
- ↑ ”ג מִיִּי שֶׁם הַלֵּכָה (צ) טוֹשִׁיעַ שֶׁם בְּהַגִּי'” ; סו' קמ סעיף א':
- ↑ ”ג מִיִּי שֶׁם הַלֵּכָה (צ) טוֹשִׁיעַ שֶׁם בְּהַגִּי'” ; סו' קמ סעיף א':
- ↑ ”ג מִיִּי שֶׁם הַלֵּכָה (צ) טוֹשִׁיעַ שֶׁם בְּהַגִּי'” ; סו' קמ סעיף א':
- ↑ ”ג מִיִּי שֶׁם הַלֵּכָה (צ) טוֹשִׁיעַ שֶׁם בְּהַגִּי'” ; סו' קמ סעיף א':
- ↑ ”ג מִיִּי שֶׁם הַלֵּכָה (צ) טוֹשִׁיעַ שֶׁם בְּהַגִּי'” ; סו' קמ סעיף א':

תורה אור השלם

- ↑ וְלֹא תַחֲלִילוּ אֶת שֵׁם קִדְשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְיָ מְקַדְּשָׁכֶם:
- ↑ הַבְּדִילוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וְאֲבִלְהָ אִתָּם כָּרְגֹעַ: כַּמְדָּבָר טו כא
- ↑ לְדָבָר הַזֶּה יִסְלַח יְיָ לַעֲבֹדְךָ בְּבֹאֹת אֲדֹנִי בֵּית רַמּוֹן לְהַשְׁתַּחֲוֹת שָׁמָּה וְהָיָא נִשְׁעָךְ עַל יְדֵי וְהַשְׁתַּחֲוִיתִי בֵּית רַמּוֹן בְּהַשְׁתַּחֲוִיתִי בֵּית רַמּוֹן יִסְלַח יְיָ לַעֲבֹדְךָ בְּדָבָר הַזֶּה: מַלְכִּים ב ה יח
- ↑ וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ לְשָׁלוֹם וַיֵּלֶךְ מֵאִתּוֹ בְּבֶרֶת אֲרָץ: מַלְכִּים ב ה יט

מזה להלן עשרה. עדה אין פחותה מעשרה, שנאמר עד מתי לעדה הרעה הזאת יאלו יהושע וכלן (ומגילה כג:)

הדרן עוף בן סורר ומורה

מסורת הש"ס

(א) וַע"י תוספות ב"ב יב. ד"ה אטו:] (ב) ונדרים לא:]. (ג) ודר' ל"ג חממו וכו']. (ד) ולקמן עו:]. (ה) [שם]. (ו) ז"ל למטה כלמעלה. מהרש"א חש"ל רש"ש, (ז) ויקרא כב,] (ח) [ז"ל ואיש אשר יקח],

תורה אור השלם

1. מים גנובים ימתקו וְלַחֵם סְתוּרִים יִנְעֻם: משלי ט יז
2. וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אִשְׁהוֹ וְאֶת אִמָּהּ זִמָּה הוּא בְּאֵשׁ יִשְׂרָפוּ אֹתוֹ וְאֶתְּנֶנָּה לְאֵל תְּהִיָּה זִמָּה בְּתוֹכָבָם: ויקרא כ יד
3. עֲרֹת אִשָּׁה וּבִקְהָה לֹא תִגְלֶה אֶת בֶּת בְּנָהּ וְאֵת בֵּת בָּתָּהּ לֹא תִקַּח לְגִלּוֹת עֲרֹתָהּ שְׂאֵרָה הִנֵּה זִמָּה הוּא: ויקרא יח יז

ואם איסא. דָּבָן נח מוזהר על קדושת השם לא נימא ליה לך לשלוס דמשמע דהורה לו. נהי דלהוכיחו לא היה מלווה דהוכח מוכיח את עמיתך כתיב (ויקרא יט) ולא גר תושב מיהו אודויי לדבר איסור לא לודויי: **זננעה**. נעמן זננעה הוה ולא היו ישראל צבית רמון שהוא משתחוה לשם וגזי קדושת השם בתוך בני ישראל כתיב^א ואפילו נלטוו בני נח עליה לא נלטוו לקדשו בתוך הכותים אלא בתוך ישראל: **בעלה לבו עינא**. נימוק. מרוב אהבה נטמטס לבו והעלה חולי: **משוס פגס**. משפחת האשה שהיו נושין דבדר: **שלא יהו צנוס ישראל פרוזוס צעריוס**. לעמוד בפני האנשים לתת צהם עיניהם וימסרוס להם לציאה: **ולינסבה מינסב**. דאין כאן פרוצות צעריות דכולהו ליעדנן הכי ולינסבן ואין כאן עצירה אלא מלוה: **לא מיסבה דעסיה**. ולא ירפא צך: **מיוס שחרצ ציט המקדש**. כשל הכח מדאגות רצות ואין רוח קמה צאט להיות תאז לאשמו לפיך ניטל טעם ציאה: **וויסן לעוצרי עצירה**. שיער הרע מוקפן ומרצה תאוות: **דכסיז ולחס סתרים יעס**. ליטנא מעליא נקט כמו כי אם הלחס אשר הוא אוכל (בראשית לט):

הדרן עלך בן סורר ומורה

אלו הן הנשרפין הבא על אשה ובתה. צגמרא מפרש לה: **וצם כהן**. כלומר וכן צת כהן שזינתה היא צשריפה אצל צועלה לאו צשריפה הוא: **יש צכלל אשה ובתה**. כלומר אשה ובתה כתיבי צהדיא כדמפרש צגמרא דהאי אשה ובתה היינו חמותו דשריפה כתיבא צה כדכתיב (ויקרא טו י) (כי יקח איש) את אשה ואת אמה זמה היא צאט ישרפו אותו ואתהן: **ויש צכללן כלומר מינייהו ילפינן כוליהו הך צגזירה שוה כדלקמן צצרייתא: צסו**. מאנוסמו דלאו צת אשמו דנחציז עליה משוס צת אשמו דהא אנוסה לאו אשמו היא: **צס צסו וצס צנו**. שהיה לו מאנוסמו: **צס אשמו**. צין שהיא צמו צין שהיא חורגת: **גב' הבא על האשה שנשא צסה לא קסני**. כלומר מכדי מדקתני סיפא יש צכלל וכו' מכלל דהאי אשה ובתה צהקן דכתיבן מיירי ולאו צאשמו ובצת אשמו קאמר אלא צחמותו דשריפה כתיב צה והא הבא על האשה

דקתני לאו צאשמו הוא דא"כ הבא על האשה ואמה מצעי ליה למתניה וא"נ הך אשה אחמותו קאמר הוה ליה למתנייה הבא על האשה שנשא צתה דהיינו חמותו הא לא קתני אלא הבא על אשה ובתה מכלל דתרווייהו לאיסורא ולא הוזכרה אשמו לכאן ומאן נינהו חמותו ואם חמותו והכי קאמר הבא על אם חמותו או על צתה דהיינו חמותו וקתני יש צכלל אשה ובתה כוליהו הך אלמא הך אשה ובתה כתיבי צהדיא: **הניחא לאציי דאמר**. צפירקין (דף עו.) גבי פלוגתא דרבי ישמעאל ורבי עקיבא: **משמעוס דורשין איבא צינייהו**. ומסיק למילתיה דלרבי עקיבא כתיבא צהדיא אם חמותו מתניתין מני ר"ע היא: **אלא לרבא דאמר**. צין לרבי ישמעאל צין לרבי עקיבא לא כתיבא אלא צחמותו שצא עליה לאחר מיתת אשמו פליגי מתניתין מני: **אמר לך רבא פני על אשה שנשא צסה**. דהיינו חמותו דכתיבא צהדיא (י) (איש כי יקח) את אשה דהיינו אשמו ואת אמה דהיינו חמותו: **יש צכלל אשה ובתה וכו'**. קתני נמי חמותו ומילתא דתמיה היא דההוא לאו מדרשא אתא וקתני צהדייהו: **לאציי**. דאמר חמותו ואמה כתיבן צהדיא איידי דתנא צהאי כללא אם חמיו דאתיא מדרשא נקט אגב ריהטא חמותו ואם חמותו: **אין לי אלא אשה ואמה**. דהיינו חמותו: **נאמר כאן**. צשריפה זמה היא: **ונאמר**. צזוהרת צתה ובת צתה צנה [ויקרא יח] שארה הנה זמה היא: **אף כאן**. לענין עונש שריפה צתה ובת צתה ובת צנה צהאי דינא דהאי קרא: **מנין לעשות זכרים כנקבות**. לקמן מפרש: **מנין לעשות למטה כלמעלה**. לקמן [ע"צ] נמי מפרש: **ומה כאן למעלה כלמטה אף להלן למעלה כלמטה**. לקמן [שם] מפרש: **צבדי דודי אפיין**. הא רציניהו לתרווייהו צגורה שוה דאתיא זמה זמה: **אלא אם חמיו כאם חמוסו**. השתא אם חמותו אכתי לא קמה לן עדיין לא העמידה על צוריה צשריפה מן התורה דהא האי תנא לפוס ריהטא שמעינן ליה דהאי אשה דקרא דהיינו אשמו ואפי' למאן דאמר אם חמותו כתיבא לאו ממשמעותא דאת אשה ואמה נפקא ליה אלא ממשמעותא דאותו ואמתן: **אם חמיו קא מהדר עלה**. מחזר עליה להציאה לתורת אם חמותו דקאמר וזכרים כנקבות הא אכתי לא אשמעינן תנא אם חמותו:

בן סורר ומורה פרק שמיני סנהדרין

עה.

סב א ב ג מ"י פ"ה מהלכות יסודי המורה הלכה ט ועיין צב"י י"ד סומן קט:

א ד מ"י פ"א מהלכות אסורי ביאה הלכה ה [והל' ו] ופט"ו מהלכות סנהדרין הלכה יא סג עשין קיב:

ואם איתא לא אימא ליה. לא היה לו להודות לדבר איסור דא"ל לך לשלוס ש"מ אין צן נח מלווה על קידוש השם ומשני הא צננעה הא צפרהסיא נעמן זננעה הוה דלא היו ישראל צבית רמון וגזי קדוש השם בתוך בני ישראל כתיב ואפילו למאן דאמר צננעה נמי יהרג ואל יעצור הני מיילי ישראל אצל כותי לא ולעולס אימא לך דצן נח מלווה על קדוש השם כגון צרהסיא ולמסקנא זו לא איפשטא צעיין ולשון מאי הוי עלה משמע דמסקנא דפשיטות היא וגראה יומר כספרים דגרסינן ואם איתא לימא ליה הא צננעה הא צפרהסיא וקא פשיט דלא מפקיד מדאמר ליה סמס לך לשלוס:

הדרן עלך בן סורר ומורה

ומאי נינהו חמותו ואם חמותו. הוה מלי למימר צתה ובת צתה אלא הני נקט דכתיב צהו שריפה צהדיא:

מנין

ולינסבה מינסב לא מייתבה דעתיה כדר' יצחק דא"ר יצחק ^אמיוס שחרב בית המקדש ניטלה טעם ביאה וניתנה לעוברי עבירה שנאמר ^במים גנובים יימתקו ולחם סתרים ינעם:

הדרן עלך בן סורר ומורה

ואלו יהן הנשרפין הבא על אשה ובתה ובת כהן שזנתה יש בכלל אשה ובתה בתו ובת בתו בנו ובת אשתו ובת בתה ובת בנה ^אחמותו ואם חמותו ואם חמיו: **גב' הבא על אשה שנשא בתה לא קתני** אלא הבא על אשה ובתה מכלל דתרווייהו לאיסורא ומאן נינהו חמותו ואם חמותו וקתני יש בכלל אשה ובתה מכלל דתרווייהו כתיבי בהדיא והנך מדרשא אתיא הניחא לאביי דאמר ^אמשמעות דורשין איכא בינייהו מתניתין מני רבי עקיבא היא אלא לרבא דאמר ^אחמותו לאחר מיתה איכא בינייהו מתניתין מני אמר לך רבא תני הבא על אשה שנשא בתה: **יש בכלל אשה ובתה חמותו ואם חמותו ואם חמיו**: לאביי איידי דקא בעי למיתנא אם חמיו תני נמי חמותו ואם חמותו לרבא איידי דקא בעי למיתנא אם חמיו ואם חמותו תני נמי חמותו מנהני מילי דת"ר ^באיש אשר יקח את אשה ואת אמה אין לי אלא אשה ואמה בת אשה ובת בתה ובת בנה מנין נאמר ^בכאן זמה ונאמר להלן ^בזמה מה להלן בתה ובת בתה ובת בנה אף כאן בתה ובת בתה ובת בנה מנין לעשות זכרים כנקבות נאמר כאן זמה ונאמר להלן ^בזמה מה להלן זמה ונאמר להלן ^בזמה מה להלן זמה ובת בנה מנין לעשות זכרים כנקבות מאי זכרים כנקבות אילימא בת בנה כבת בתה בהדי הדדי קאתיאן אלא אם חמיו כאם חמותו השתא אם חמותו לא קמה לן אם חמיו מיהדרר עלה אמר

דקתני לאו צאשמו הוא דא"כ הבא על האשה ואמה מצעי ליה למתניה וא"נ הך אשה אחמותו קאמר הוה ליה למתנייה הבא על האשה שנשא צתה דהיינו חמותו הא לא קתני אלא הבא על אשה ובתה מכלל דתרווייהו לאיסורא ולא הוזכרה אשמו לכאן ומאן נינהו חמותו ואם חמותו והכי קאמר הבא על אם חמותו או על צתה דהיינו חמותו וקתני יש צכלל אשה ובתה כוליהו הך אלמא הך אשה ובתה כתיבי צהדיא: **הניחא לאציי דאמר**. צפירקין (דף עו.) גבי פלוגתא דרבי ישמעאל ורבי עקיבא: **משמעוס דורשין איבא צינייהו**. ומסיק למילתיה דלרבי עקיבא כתיבא צהדיא אם חמותו מתניתין מני ר"ע היא: **אלא לרבא דאמר**. צין לרבי ישמעאל צין לרבי עקיבא לא כתיבא אלא צחמותו שצא עליה לאחר מיתת אשמו פליגי מתניתין מני: **אמר לך רבא פני על אשה שנשא צסה**. דהיינו חמותו דכתיבא צהדיא (י) (איש כי יקח) את אשה דהיינו אשמו ואת אמה דהיינו חמותו: **יש צכלל אשה ובתה וכו'**. קתני נמי חמותו ומילתא דתמיה היא דההוא לאו מדרשא אתא וקתני צהדייהו: **לאציי**. דאמר חמותו ואמה כתיבן צהדיא איידי דתנא צהאי כללא אם חמיו דאתיא מדרשא נקט אגב ריהטא חמותו ואם חמותו: **אין לי אלא אשה ואמה**. דהיינו חמותו: **נאמר כאן**. צשריפה זמה היא: **ונאמר**. צזוהרת צתה ובת צתה צנה [ויקרא יח] שארה הנה זמה היא: **אף כאן**. לענין עונש שריפה צתה ובת צתה ובת צנה צהאי דינא דהאי קרא: **מנין לעשות זכרים כנקבות**. לקמן מפרש: **מנין לעשות למטה כלמעלה**. לקמן [ע"צ] נמי מפרש: **ומה כאן למעלה כלמטה אף להלן למעלה כלמטה**. לקמן [שם] מפרש: **צבדי דודי אפיין**. הא רציניהו לתרווייהו צגורה שוה דאתיא זמה זמה: **אלא אם חמיו כאם חמוסו**. השתא אם חמותו אכתי לא קמה לן עדיין לא העמידה על צוריה צשריפה מן התורה דהא האי תנא לפוס ריהטא שמעינן ליה דהאי אשה דקרא דהיינו אשמו ואפי' למאן דאמר אם חמותו כתיבא לאו ממשמעותא דאת אשה ואמה נפקא ליה אלא ממשמעותא דאותו ואמתן: **אם חמיו קא מהדר עלה**. מחזר עליה להציאה לתורת אם חמותו דקאמר וזכרים כנקבות הא אכתי לא אשמעינן תנא אם חמותו:

אמר

עין משפט ונר מצוה